

6. *Project Educatie en werkgelegenheid Stichting IVIO,*
door A.L. Greiner, algemeen directeur

De Stichting IVIO is in 1936 opgericht als educatieve voorziening door prof. dr Ph. A. Kohnstamm. Projecten worden opgezet en uitgevoerd om kansarme werkzoekenden via een intensief begeleidings- en scholingstraject weer aan het werk te helpen. Bekend voorbeeld is het 1200-banenplan voor Molukkers. Thans is een project voor Turken en Marokkanen in voorbereiding.

15.45 Informele borrel

* * * * *

Informatie

De Conventsconferentie vindt plaats in het SBI-Conferentiecentrum Zonheuvel, Amersfoortseweg 98, te Doorn (telefoon 0343 473300).

Deelnemers wordt gevraagd het volledig ingevulde antwoordkaartje **zo spoedig mogelijk**, maar in elk geval **vóór 5 augustus 1996** in te zenden.

Ongeveer een week voor de conferentie ontvangen deelnemers een bevestiging van deelname en een routebeschrijving.

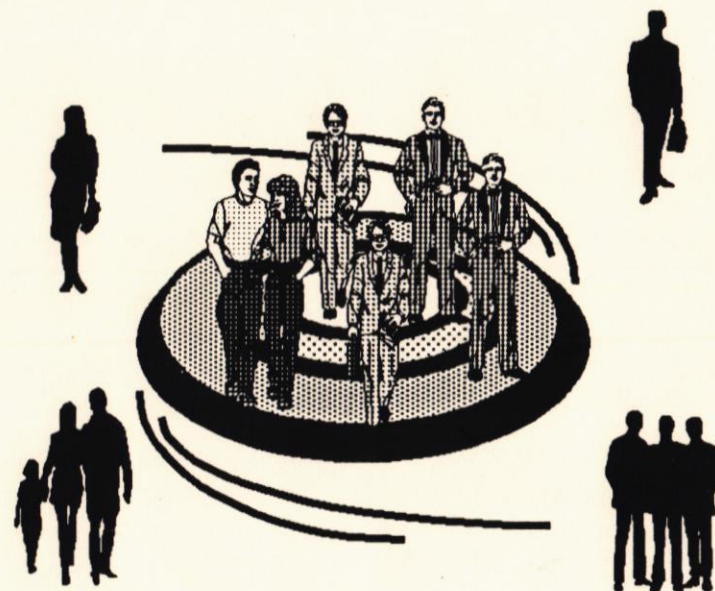
Nadere informatie is te verkrijgen bij:

mevrouw G.J. Blok-Ros, NCW, Postbus 84100, 2508 AC Den Haag,
telefoon: 070 3519 671; fax: 070 3522 059.

uitnodiging

PARTICIPATIE OF UITSLUITING

CONVENTSCONFERENTIE

vrijdag 30 augustus 1996
SBI-Conferentiecentrum Zonheuvel te Doorn

Thema

Werkloosheid en vooral langdurige werkloosheid vormen een steeds groter probleem. In menselijk opzicht maar ook economisch en sociaal. Mensen die het treft, voelen zich vaak afgeschreven en buitengesloten. Dat doet pijn. Werkloosheid betekent ook een economische verspilling want talenten van mensen blijven ongebruikt. Sociaal dreigt een tweedeling te ontstaan die een gevaar oplevert voor de stabiliteit van onze samenleving. Een gezonde maatschappij kan zich niet veroorloven dat omvangrijke groepen mensen buiten de boot vallen.

Beleidsmatig zijn al veel plannen gemaakt om werkloosheid aan te pakken maar die blijken niet afdoende. Mensen en organisaties moeten ook zelf de hand aan de ploeg slaan. De Conventsbrochure "Werken aan Werk" geeft voorbeelden van zulke initiatieven. Voor de christelijk-sociale beweging ligt hier een uitdagende opdracht.

Deze Conventsconferentie draait om de vraag hoe wij beleidsmatig en vooral ook daadwerkelijk verbetering kunnen brengen in deze ongewenste situatie.

Programma

Dagvoorzitter: mevr. mr P.C. Ladders-Elfferich,
lid van de Sociaal-Economische Raad en vice-voorzitter van het CDA

10.00 Opening door A.A. Westerlaken, voorzitter van het Convent en voorzitter van het CNV

10.20 "Terug in de maatschappij, het appèl van het evangelie",
door ds J.D.W. Eerbeek, gevangenispredikant te 's-Gravenhage en
initiatiefnemer van het project Exodus

10.35 "Participatie of uitsluiting, nieuwe wegen voor vaste waarden",
door prof. dr H.P.M. Adriaansens, hoogleraar algemene sociale
wetenschappen aan de Universiteit Utrecht en
lid van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid

11.05 - 11.45 Pauze

11.45 "Een werkend perspectief", door drs H.H.F. Wijffels,
voorzitter hoofddirectie Rabobank

12.15 - 12.45 Korte discussie met de zaal

12.45 - 14.15 Lunch

14.15 - 15.45 Parallele workshops (naar keuze)

1. *Schuldenvrij aan het werk*, door Jet Creemers, directeur Planpraktijk en Zakenvrouw van het jaar 1994/95

Planpraktijk heeft drie kerntaken: schuldhelpverlening, arbeidsvoorziening en -bemiddeling, en personele inzet voor de uitvoering van overheidsbeleid. De rode draad in het werk van Planpraktijk is: participatie bevorderen en perspectief ontwikkelen waar mensen dat op eigen kracht niet (meer) kunnen.

2. *Niemand is kansloos*, door Arie van Dijk, directeur Brug- en Instroomprojecten

Brug- en Instroomprojecten zijn een samenwerkingsverband tussen CNV en FNV. Doel is werk te maken van CAO-afspraken door langdurig werkzoekenden naar een baan te begeleiden. Samenwerking tussen CNV en FNV heeft een krachtige organisatie opgeleverd die zelfs de meest kansarme werkzoekenden aan de slag helpt.

3. *De CAO in het bankbedrijf*, door J. Ruiter, tweede voorzitter Werkgeversvereniging voor het Bankbedrijf

De CAO voor het bankbedrijf heeft een unieke combinatie van arbeidsduurverkortung en flexibilisering van arbeidstijden. Ook participeren banken in projecten gericht op langdurig werklozen en allochtonen.

4. *Plaatsing van langdurig werklozen bij Philips*,
door drs A.L.A. van der Bruggen, projectmanager Philips'
werkgelegenheidsplan.

De Philips CAO's voorzien in het scheppen van werkervaringsplaatsen. De omvang bedraagt thans 2% van de reguliere personeelsomvang. Het project is vooral gericht op langdurig werklozen die hun kansen op de arbeidsmarkt kunnen verhogen door het opdoen van werkervaring.

5. *Maatschappelijk Herstelbeleid in de gemeente Den Haag*, door
drs J. Luijten, wethouder in Den Haag en ds J.D.W. Eerbeek,
gevangenispredikant

Het maatschappelijk Herstelbeleid in Den Haag richt zich op sociaal kwetsbare groepen zoals drugs- en alcoholverslaafden, (ex-) psychiatrische patiënten, ex-gedetineerden, zwervjongeren, dak- en thuislozen. In een samenhangende aanpak op het gebied van wonen, werken en welzijn.

Eén van de 20 projecten is het woon-werk project voor ex-gedetineerden van de Stichting Exodus. Ex-gedetineerden worden begeleid naar een nieuw maatschappelijk bestaan. Met het oog op de begeleiding naar werk is een samenwerkingsverband aangegaan met NCW-West VNO.

(workshop 6 - zie volgende pagina)

Convent van christelijk-sociale organisaties

Nederlands Christelijk Werkgeversverbond
Nederlandse Christelijke Boeren- en Tuindersbond
Nederlands Christelijk Ondernemers Verbond
Christelijk Nationaal Vakverbond
Katholieke Nederlandse Boeren- en Tuindersbond

- Act.
- verbreden.
studium - lezen

Ds J.D.W. Eerbeek,
Tomatenstraat 120,
2564 CW Den Haag

kenmerk: CCON 96-34/Kla/Gb
doorkiesnummer (070) 3.519.540/671

's-Gravenhage, 2 juli 1996

Beste Jan,

Graag zend ik je bijgaand de folder toe van de Conventsconferentie waarop je een 'opmaat' zult geven en een workshop zult houden. Ik denk dat het een interessant programma is geworden.

Wat betreft je workshop stel ik mij voor dat Luijten en jij een inleiding houden van 20 à 30 minuten, gevolgd door discussie met de aanwezigen. Ik zal een gespreksleider zoeken om de discussie te leiden.

Ik heb eenzelfde brief gestuurd aan Luijten.

Ik wens je een goede vakantie toe en bewaar goede herinneringen aan onze bijeenkomsten.

Met vriendelijke groet,

Huib Klamer

Secretariaat:

Johan de Wittlaan 15, 2517 JR 's-Gravenhage Postbus 84100, 2508 AC 's-Gravenhage.
Telefoon 070 - 3 519 519, Telex 31760, Fax 070 - 3 522 059.

Convent van christelijk-sociale organisaties

Nederlands Christelijk Werkgeversverbond
Nederlandse Christelijke Boeren- en Tuindersbond
Nederlands Christelijk Ondernemers Verbond
Christelijk Nationaal Vakverbond
Katholieke Nederlandse Boeren- en Tuindersbond

Ds J.D.W. Eerbeek,
Tomatenstraat 120,
2564 CW Den Haag

kenmerk: CCON 96-48/Kla/Gb
doorkiesnummer (070) 3.519.540/671

's-Gravenhage, 21 augustus 1996

Beste Jan,

Ik hoop dat je een goede vakantie hebt gehad. Graag stuur ik je een laatste bericht over de komende Conventsconferentie op 30 augustus. Het aantal mensen dat zich heeft opgegeven, bedraagt thans 172. Voor jullie workshop hebben zich 17 mensen aangemeld. Zie voor het laatste overzicht de bijlage. Bijgaand treft je ook een routebeschrijving aan.

Ik heb voor jullie workshop de heer De Geus bereid gevonden om als gespreksleider op te treden. Het ligt in de bedoeling om van de conferentie - zoals te doen gebruikelijk - een boekje uit te geven.

Elke workshop heeft een secretaris die een verslag zal maken van de inleiding en discussie (als jullie een geschreven inleiding hebben, is het gemakkelijk als je die aan de secretaris geeft).

Graag zouden wij ook een exemplaar krijgen van je bijdrage in de ochtend.

Wat betreft mogelijk gewenste **apparatuur**: een flapover/bord is in de zaal van de workshop aanwezig; als je gebruik wenst te maken van overhead, horen wij dat graag (zo spoedig mogelijk).

Ten overvloede: een gelijke bevestiging sturen wij naar Jan Luijten.

Ik wens je alle sterkte en plezier toe bij de voorbereiding.

Met vriendelijke groet,

Huib Klamer
secretaris Convent

Secretariaat:

Johan de Wittlaan 15, 2517 JR 's-Gravenhage Postbus 84100, 2508 AC 's-Gravenhage.
Telefoon 070 - 3 519 519, Telex 31760, Fax 070 - 3 522 059.

Workshop 5: "Maatschappelijk Herstelbeleid in de gemeente Den Haag"

=====

Prof.mr dr J.P. Balkenende	WI-CDA/VRIJE UNIVERSITEIT
Ds J.D.W. Eerbeek	GEVANGENISPREDIKANT DEN HAAG
Mw K. Eisses-Timmerman	SBI-DOORN
Mr J.J.A.M. van Gennip	WETENSCH. INST. VOOR HET CDA
Mr A.J. de Geus (voorzitter)	CNV
H. Hofstede	EERSTE KAMER CDA
A. Hoogendoorn	LTO
M. Hulsegge	CNV
Dr J.A. de Kok ofm	BISSCH. CONTACTCOM. KERK & SAM.
Drs T.P.G. Kralt	SPVI/CNCWZ
Ir G.W. van Logtestijn	CONTACTGROEP "C"
Drs J.J. Luijten	GEMEENTE DEN HAAG
Drs L. Maat	JONGERENORGANISATIE CNV
M.M.L. van Rossum	WITO/CBTB
drs A. Rutgers van der Loeff (secretaris)	VNO-NCW
W.J. Stolte	VNO-NCW
Mw G. Verburg	CNV

Aantal personen in workshop 5 : 17

aan: John Luijten (wethouder WGSR)
van: Ronald Govers (projectbureau Maatschappelijk Herstel)
betreft: Workshop conferentie 30-08 (samen met Jan Eerbeek)

Vooraf

De workshop duurt van 13.45 tot 15.30 uur en is a.v. opgezet:

- * Je begint met een uiteenzetting van wat maatschappelijk herstel is, op wie het zich richt en hoe het uitgewerkt is in de praktijk;
- * daarna houdt Jan Eerbeek een uiteenzetting over Exodus, illustrerend hoe maatschappelijk herstel concreet vorm kan krijgen;
- * vervolgens volgt een gedachtenwisseling met de overige deelnemers aan de workshop.

De opbouw van jouw verhaal is a.v.:

1. wat is maatschappelijk herstel (omschrijving + visie),
2. op wie richt maatschappelijk herstel zich (doelgroepen),
3. hoe wordt aan het maatschappelijk herstelbeleid vorm gegeven,
4. resultaten,
5. de toekomst van maatschappelijk herstel.

Maatschappelijk herstelbeleid in Den Haag

1. Wat is maatschappelijk herstel?

- * Als investering in de sociale structuur van de stad is de term 'maatschappelijk herstel' opgenomen in het beleidsprogramma 1994-1998 van de gemeenteraad.
- * Achtergrondvisie: De samenleving verandert in een hoog tempo. De meeste mensen groeien mee met die veranderingen en vinden hun plaats. Maatschappelijk herstel richt zich op groepen/ individuen in de samenleving die de aansluiting missen.
- * Inzet van maatschappelijk herstel is mensen uit de doelgroepen sociaal te (re)activeren, ze (weer) te betrekken bij de samenleving en proberen een regulier leefpatroon te realiseren. Mensen moeten leren (weer) verantwoordelijkheid nemen voor zichzelf, anderen en hun omgeving.
- * Door een convenant met het rijk wordt in Den Haag in de periode 1994 t/m 1997 extra geld (f2.000.000,- per jaar) in maatschappelijk herstel gestopt.
- * Op dit momenten lopen 21 projecten in het kader van maatschappelijk herstel. Deze projecten hebben een vliegwielfunctie; ze moeten samenwerking stimuleren. Kernbegrippen in dat proces: ontkokering, samenwerking, samenhang.

2. Op wie richt maatschappelijk herstel zich?

- * Maatschappelijk herstel richt zich op mensen/groepen in de samenleving die de aansluiting missen. In Den Haag gaat 't om \pm 10.000 personen. Het betreft m.n.:
 - > ex-psychiatrische patiënten,
 - > (ex)verslaafden,
 - > dak- en thuislozen,
 - > ex-gedetineerden,
 - > zwerfjongeren.

Hen ontbreekt het aan werk, een redelijk inkomen en goede/betaalbare huisvesting. Vaak is sprake van afhankelijkheid van de zorgverlening en van sociale uitsluiting. Voor veel van deze mensen zijn de problemen gevolg van een lange geschiedenis waarin veel fout liep. Vaak ook kampen zij met meerdere problemen tegelijkertijd.

- * Door mensen die nu niet weerbaar genoeg zijn een kans te bieden op een zinvol bestaan draagt maatschappelijk herstel bij aan een verbetering van de kwaliteit van de samenleving als geheel.

3. Hoe werkt maatschappelijk herstel?

- * Als vernieuwingsproces kan maatschappelijk herstel in één adem genoemd worden met stedelijke vernieuwing en met bestuurlijke vernieuwing.

- * De problemen van de doelgroep vereisen een integrale aanpak, gebaseerd op samenwerking van de organisaties die werkzaam zijn op de terreinen welzijn, wonen en werken. Daarvoor is een andere manier van denken en werken nodig: oplossingen vragen soms om een aanpak die haaks staat op traditionele werkwijzen.
- * In het werkprogramma is een serie projecten opgenomen op de terreinen welzijn, werken en wonen, waarin geëxperimenteerd wordt met de beoogde integrale aanpak. Succesvolle projecten moeten leiden tot een structureel andere aanpak.
- * De gemeente stuurt het proces via:
 - > de projecten,
 - > gerichte inzet van subsidies,
 - > inzet van de eigen dienstverlening van b.v. DSZW en GGD.
 Andere partijen worden betrokken bij het maatschappelijk herstelproces door overleg, samenwerking en afspraken.
- * Het gaat uitdrukkelijk niet om het scheppen van nieuwe voorzieningen, maar om nieuwe vormen van samenwerking tussen bestaande voorzieningen op de eerdergenoemde terreinen welzijn, werken en wonen.
- * Diverse projecten zijn gericht op het aanbieden van betaald of onbetaald werk. Het structureren van het leven door werk of andere nuttige dagactiviteiten is immers, i.s.m. opleiding en motivatie, een essentiële voorwaarde om deel uit te maken van de samenleving.
- * Andere projecten hebben juist het vinden van behoorlijke huisvesting als insteek. Immers, zonder behoorlijke huisvesting is het vrijwel onmogelijk een traject voor maatschappelijk herstel in gang te zetten of succesvol af te ronden.

4. Resultaten

- * Inmiddels zijn de eerste resultaten geboekt. Enkele voorbeelden:
 - > via projecten in 2 wijken zijn laaggeschoolde langdurig werklozen aan vrijwilligerswerk of aan vorming of scholing geholpen;
 - > via een kringloopproject zijn ex-psychiatrische patiënten aan de slag in inmiddels 2 vestigingen (winkels en werkplaatsen);
 - > in de psychiatrische thuiszorg worden, door begeleiding van vrijwilligers, mensen geholpen die door vervuilingproblemen in een sociaal isolement zijn beland;
 - > met de woningcorporaties zijn afspraken gemaakt waardoor gedurende 4 jaar jaarlijks 100 woningen beschikbaar zijn voor de doelgroep van maatschappelijk herstel.
- * Wie kijkt naar de omvang van de problematiek en vervolgens de resultaten van maatschappelijk herstel bekijkt, kan cynisch concluderen dat het druppels op een gloeiende plaat zijn. Dat is echter te eenvoudig. De succesvolle projecten vormen het bewijs dat de gekozen aanpak werkt. De integrale aanpak van maatschappelijk herstel kan een voorbeeldfunctie hebben voor veranderingen in de aanpak van complexe maatschappelijke vraagstukken.

5. De toekomst van maatschappelijk herstel

- * In de komende periode is het belangrijk het enthousiasme voor het proces van maatschappelijk herstel levend te houden en als een olievlek te verspreiden naar andere sectoren van de samenleving die nu nog slechts zijdelings bij deze problematiek en deze aanpak betrokken zijn.
- * Wat staat de gemeente Den Haag nu in concreto te doen inzake maatschappelijk herstel? Opgaven naar de toekomst:
 - > structurele inbedding; d.w.z. zorgen dat:
 - > goedlopende projecten doorgaan, ook als de huidige, tijdelijke financiering stopt,
 - > ervaringen uit de projecten 'landen in', m.a.w. onderdeel worden van, het reguliere beleid.
 - > versterken van de integrale aanpak; een op elkaar afgestemde aanpak van welzijn (hulp of begeleiding), werken en wonen.

Convent van christelijk-sociale organisaties

Nederlands Christelijk Werkgeversverbond
Nederlandse Christelijke Boeren- en Tuindersbond
Nederlands Christelijk Ondernemers Verbond
Christelijk Nationaal Vakverbond
Katholieke Nederlandse Boeren- en Tuindersbond

Ds J.D.W. Eerbeek,
Tomatenstraat 120,
2564 CW Den Haag

kenmerk: CCON 96-56/Kla/Gb
doorkiesnummer (070) 3.519.540/671

's-Gravenhage, 30 augustus 1996

Geachte heer Eerbeek,

Namens het Convent wil ik u van harte bedanken voor uw bijdrage aan deze conferentie. Het houden van een inleiding en workshop zijn toch altijd weer een behoorlijke tijdsinvestering.

Er is nog veel te doen als het gaat om bevordering van participatie en bestrijding van uitsluiting. In termen van beleid maar ook in concrete acties; in ons werk, maar ook in onze eigen directe omgeving. 'Inclusief denken' is niet zo eenvoudig.

De Conventsorganisaties die zich willen laten inspireren en leiden door het Evangelie, zien hierin een opdracht voor zichzelf weggelegd.

Daarvoor is belangrijk dat wij elkaar wakker houden, elkaar bemoedigen, stimuleren en suggesties aanreiken.

Daaraan heeft u op deze conferentie een bijdrage geleverd.

Ik hoop dat u met voldoening kunt terugkijken op deze dag.

Ter herinnering aan deze dag bied ik u een aandenken - deels vergankelijk, deels duurzaam - aan met geestrijke kwaliteiten. Laat het u goed smaken !

Nogmaals van harte bedankt.

Anton Westerlaken,
voorzitter Convent

Secretariaat:

Johan de Witlaan 15, 2517 JR 's-Gravenhage Postbus 84100, 2508 AC 's-Gravenhage.
Telefoon 070 - 3 519 519, Telex 31760. Fax 070 - 3 522 059.

Terug naar de maatschappij. De weg naar participatie
Het appel van het evangelie

Hij is 41 jaar en heeft 4 jaar vastgezeten in Scheveningen. Nooit een keer bezoek gehad. Iedere zondag was hij in de kerk. Zijn enige contact met buiten waren de vrijwilligers van de kerk, die week in week uit aan de diensten deelnemen.

In het gezin waarin hij opgroeide was hij altijd een buitenbeentje. Niet als de anderen. Een beetje vreemd. Altijd een sterke afhankelijkheid van zijn ouders. Vooral van zijn moeder, die hem in bescherming nam. Nooit zelfstandig geworden. Na het overlijden van zijn ouders helemaal op zichzelf teruggeworpen. In het Huis van Bewaring terechtgekomen.

Na de detentie geen mensen die op hem wachtten. Geen grond onder de voeten. Geen glimpje perspectief. Waar leef ik voor?

Mensen kunnen uit de boot vallen en maatschappelijk buitengesloten raken. Ze hebben dan geen deel meer aan het leven met anderen. Daar kunnen allerlei oorzaken voor zijn. Oorzaken in de persoonlijke levenssfeer, maar ook het ontbreken van maatschappelijke voorwaarden.

In mijn werk in de gevangenis, zie ik als door een vergrootglas hoe mensen geblokkeerd kunnen zijn om zich in het leven te kunnen ontplooiën. Hoe ze vaak met hun gezicht naar het verleden staan, en met hun rug naar de toekomst. Vaak is er een complex aan problemen.

Persoonlijke problemen, zoals: een achtergebleven persoonlijke ontwikkeling, en identiteitsproblematiek, het ontbreken van vaardigheden, het sociaal milieu, het niet hebben van signifi-

cante contacten. En maatschappelijke problemen, zoals: het niet hebben van werk en huisvesting, en stigmatisering. //

Als je luistert naar levensverhalen van mensen in de marge, dan zijn er velen die geen enkele verwachting meer hebben om deel te kunnen nemen aan de gemeenschap met anderen.

In onze samenleving treffen we veel mensen aan op een zijspoor. Zij voelen zich uitgerangeerd. ~~Op enigerlei wijze, door~~ de gang van hun leven of door maatschappelijke omstandigheden zijn ze uit de roulatie geraakt:

- geheel of gedeeltelijk arbeidsongeschikt;
- te oud voor de arbeidsmarkt...

We kunnen de voorbeelden allemaal ^{zelf} invullen.

Uitsluiting! Niet meer aan de volheid van het bestaan toekomen! // Maar het hoeft niet eens zo extreem te zijn om ~~allemaal~~ iets te kunnen herkennen van isolement. // En misschien ervaar je het zelf ook wel eens, terwijl je midden in het leven staat. //

Ik ontmoet mensen met een veelheid aan contacten. Ze kunnen zich alles permitteren. Maar ze hebben toch het gevoel op een eiland te leven. En ze stellen zich de vraag: 'wat is de zin, de betekenis en de samenhang' Als het er ten diepste op aan komt: waar leef ik dan echt voor? Wat is dan het perspectief voor mezelf?'

Er is voor gekozen om vandaag deze conferentie, met als thema 'participatie of uitsluiting' te openen met wat meditatieve gedachten rondom een evangelieverhaal.

"Terug in de maatschappij. De weg naar participatie. Het appel van het evangelie" heb ik boven deze meditatie gezet. Naar aanleiding van Marcus 8 : 22 - 26. Ik lees u dat gedeelte.

De blinde te Betsaida

En zij kwamen te Betsaida en zij brachten een blinde tot Hem en smeekten Hem deze aan te raken. En Hij vatte de blinde bij de hand en bracht hem buiten het dorp en Hij spuwde in zijn ogen, legde hem de handen op en vroeg hem: 'ziet gij iets?' En hij zag op en zei: 'ik zie de mensen, want ik zie hen als bomen wandelen.' Vervolgens legde Hij weer de handen op zijn ogen, en hij zag duidelijk en was hersteld. En hij zag voortaan alles scherp. En Hij zond hem naar huis en zei: 'ga het dorp zelfs niet in.'

Blind zijn ten tijde van Jezus betekende: buitengesloten zijn. Isolement. Radicale uitsluiting. En bovendien: stigmatisering. Want: 'Het zal wel niet voor niets zijn dat hij niet kan zien'.

De weg van het evangelie is de weg naar participatie. Naar herstel van de gemeenschap.

Het verhaal begint ermee dat andere mensen de blinde man tot Jezus brengen. Zo worden wij als mensen in het evangelie getekend. Het lot van de ander gaat niet buiten mij om.

Sterker nog: God werkt niet buiten ^{om} ~~mensen~~ om. Want medemensen zijn voor God nodig om Zijn werk gestalte te laten krijgen.

Hoe wij in het leven staan, en de ruimte die wij ^{om om heen} ~~voor~~ mensen, is essentieel voor het hebben van toekomst in de wereld van God.

In het evangelie gaat het om opstanding. Mensen die niet meer zelf (op eigen kracht) kunnen, een beweging laten maken in de richting van opstaan, weer op weg gaan. Participatie! Weer deelnemen aan de gemeenschap met anderen. Uit het isolement

bevrijd worden.

Jezus ^{begint met} doet hier iets heel gewoons. Hij vat de blinde bij de hand. Dat is het enige wat Hij in dit geval kan doen. Om hem in beweging te brengen. Zonder die hand van Jezus kan die blinde geen stap verzetten. Samen gaan ze zijn genezing, de heelijkheid van zijn leven, tegemoet. Voetstappen van mensen, gezet in het perspectief van het Koninkrijk van God.

Het begin van ^{een} ~~de~~ proces van heelworden ligt vaak in heel kleine dingen. Het begint bij motivatie. Hoe krijg je iemand in beweging, die er misschien geen enkel heil meer in ziet? De omstanders en Jezus kiezen hier voor de persoonlijke benadering. Een begeleiding 'op maat', zeggen we vandaag.

In Den Haag functioneert vanuit het maatschappelijk werk een project van maatschappelijke activering. Mensen die al jaren niet meer achter de geraniums vandaan komen, en misschien de gordijnen niet eens meer opendoen, worden benaderd en ze krijgen een begeleidingsaanbod op maat om weer maatschappelijk in beweging te komen. Langs de weg van vrijwilligerswerk, ook in de richting van betaald werk.

Het gaat om mensen die al langer dan 8 jaar werkloos zijn. Een maatschappelijk werkster zegt: het gaat erom verborgen interesses en capaciteiten op te sporen. Het gaat om sociale activering, dat is een combinatie van werkbegeleiding, psychosociale hulpverlening en activering.

Jezus neemt hem mee naar buiten het dorp. Om te kunnen genezen kan het nodig zijn om even te stappen uit alles wat je om-

geeft. Misschien wel de vicieuze cirkel doorbreken. Even in een ander klimaat. Even in een andere wereld. Even iets anders ervaren dan waar je dag in dag uit in vastloopt. Even jezelf weer mens voelen. De ruimte krijgen om wat misschien wel diep in jezelf verborgen is, weer boven te laten komen. Even buiten het dorp... Ik denk dat dat ook de betekenis is van de geloofsgemeenschap. Dat je boven jezelf uitgetild wordt. En dat je het leven ziet in een ander perspectief. In het perspectief van God.

Jezus spuwt hem in zijn ogen, en legt hem de handen op. 'Wat doe je als je kind gevallen is en huilt?' vroeg ik in de gespreksgroep van het justitiepastoraat in het Huis van Bewaring in Scheveningen. Iemand zei: 'Je pakt hem op en je knuffelt hem, je kust hem op de zere plek.'

De theoloog en psycho-analyticus Drewermann schrijft in zijn commentaar op het Marcusevangelie bij deze scene ^{Waar} Jezus die de blinde man in de ogen spuwt, dat Hij hem een oergevoel van geborgenheid geeft. En daarmee beantwoordt Hij hem in zijn diepste verlngen. Een verlangen dat ieder mens van nature vanaf de moederschoot met zich meedraagt: er te mogen zijn. Te mogen bestaan. Vertrouwen dat het leven een thuis voor je is.

De weg naar participatie van mensen die buitengesloten zijn verloopt niet alleen via de weg van het scheppen van materiele kansen, maar ook langs de weg van de binnenkant van het leven.

Det li:

Het gevoel opbouwen weer vertrouwen in zichzelf te krijgen. Om dat gevoel op te bouwen als je het nooit hebt gehad, of als je het verloren bent, daar is ruimte voor nodig. Dat gebeurt niet van het ene op het andere ogenblik. Daar zijn ook mensen voor

nodig die jou dat vertrouwen geven. Mensen als Jezus. Mensen die weten hoe het in mensen gaat. Vertrouwen opbouwen is een groeiproces. Dat blijkt ook uit het verhaal. Ziet gij iets, vraagt Jezus. Hij zei: ik zie de mensen, want ik zie hen als bomen wandelen. Dan legt Jezus hem weer de handen op de ogen en hij ziet duidelijk en is hersteld.///

Dat is de weg van de bevestiging/// Mensen die weer beginnen mee te doen, die weer iets beginnen te zien, positief stimuleren///

Terug naar de maatschappij. De weg naar participatie. Mensen

hebben kansen nodig. Mensen hebben vooral ook mensen nodig,

~~Mensen~~ die in hen willen geloven. En mensen die bereid zijn om

een stukje mee op te lopen. ~~Mensen~~ die je leren vertrouwen te

hebben in jezelf en in het leven. Mensen die in het voetspoor

van Jezus gaan. Die het appel van het evangelie beantwoorden.

En dat appel is dat in het Koninkrijk van God niemand afge-

schreven is. Maar ieder mens telt. Dat is de hartslag van wat

ons beweegt in deze wereld.

Hunt
Rood
Annet
Pru
Ad
Arked
2
Sweet
2 Sp

Na deze uiteenzetting van wethouder Luyten zal ik u iets vertellen over het project Exodus als een illustratie hoe het maatschappelijk herstelbeleid concreet vorm kan krijgen.

Exodus is vijftien jaar geleden ontstaan in de kring van Rooms Katholieke en Protestantse justitiepastores en vrijwilliger in het gevangeniscomplex Scheveningen.

Tijdens de detentie blijkt dat de kerkgemeenschap voor gedetineerden van grote betekenis kan zijn. Velen nemen deel aan de persoonlijke begeleiding en de groepsactiviteiten van de geestelijke verzorging.

De initiatiefnemers van Exodus waren van mening dat, gezien de problematiek van veel ex-gedetineerden, de kerk niet alleen tijdens de detentie, maar ook na de detentie van betekenis zou kunnen zijn. Exodus begon in een kleine kelder onder een flatgebouw in Den Haag en bood daar met vrijwilliger twee dagdelen in de week opvang en begeleiding voor ex-gedetineerden. Inmiddels is het project uitgegroeid tot een omvangrijk nazorgprogramma, niet alleen in Den Haag, maar ook in Utrecht. Een nazorgprogramma in Alkmaar is in voorbereiding.

De opzet van de Exodusprojecten is gericht op de achtergrondproblematiek van veel gedetineerden. Die problematiek is complex. Persoonlijke achterstanden, verbonden met maatschappelijke achterstanden.

Als persoonlijke problematiek kunnen onder meer worden genoemd achterstanden in de persoonlijke ontwikkeling en identiteitsproblematiek; het niet kunnen voeren van een eigen huishouding; instabiliteit in de dagelijkse levensverrichtingen; verslavingsproblematiek; problematiek mbt. het omgaan met de

eigen religieus-culturele achtergrond; achterstanden in per-
soonlijke en sociale vaardigheden, scholing, maatschappelijke
vaardigheden; het ontbreken van persoonlijke motivatie; zinge-
vingsproblematiek enz.

Als maatschappelijke factoren kunnen worden genoemd: het
ontbreken van werk en huisvesting, sociaal milieu, onvoldoende
steunende contacten, strafblad, enz.

|| Persoonlijke problematiek en maatschappelijke problematiek
versterken elkaar over en weer.

De inzet van het Exodusprogramma is om een samenhangend bege-
leidingsaanbod te bieden, gericht op de complexiteit van de
problematiek.

Exodus is een interkerkelijke stichting waar professionele
krachten en vrijwilligers met elkaar samenwerken.

In de afgelopen jaren zijn door Exodus vijf projecten van
opvang en begeleiding ontwikkeld.

In de eerste plaats is er een huis voor begeleid wonen in Den
Haag dat plaats biedt aan 16 bewoners. ~~Ook in Utrecht is een~~
~~Exodus huis met 6 bewoners. Plannen worden gemaakt om ook in~~
~~Alkmaar een dergelijk project van de grond te brengen.~~

Al tijdens de detentie kan een gedetineerde zich opgeven voor
het woon-werkprogramma van Exodus. Exodus kent een samenhan-
gend begeleidingsaanbod, gericht op de achtergrondsproblema-
tiek van de ex-gedetineerden. Het programma bestaat uit vier
facetten: wonen, werken, ^{Relevante} welzijn en zingeving. Het programma

is praktisch van aard en richt zich op zelfstandig maatschap-
pelijk functioneren. Er is een duidelijke structuur gebaseerd
op afspraken en sancties op het niet nakomen daarvan.

Wekelijks zijn er controles op het gebruik van soft en hard-
drugs en alcohol. Bij het begeleidingsprogramma is een belang-
rijk onderdeel dat familiecontacten waar mogelijk worden
hersteld en bij de begeleiding worden betrokken.

Het tweede onderdeel is de fietsenmakerij. Dit is een werker-
varingsproject dat met het huis voor begeleid wonen is verbon-
den. In de fietsenmakerij werken de bewoners de eerste twee
maanden van hun verblijf in huis. Het is vooral bedoeld om te
leren samenwerken en om structuur en dagritme op te bouwen en
daarmee een basis te leggen voor een opleiding of een arbeids-
plaats.

In de derde plaats is er de trajectbemiddeling naar werk en
begeleiding naar huisvesting. In dit verband is er een conve-
nant tussen de kerkelijke welzijnsinstelling Exodus en het
ned. christelijk werkgeversverbond en met de Chr. Woningbouw-
vereniging te Zoetermeer. Het NCW afdeling West en afdeling
Westland doen een appel op hun leden mensen uit het nazorgpro-
gramma van Exodus een kans te geven in hun bedrijven. Exodus
verbindt zich om, zowel in het voortraject als waar nodig ook
tijdens de functievervulling de noodzakelijke begeleiding te
bieden.

Een en ander betekent dat een samenhangend begeleidingspro-
gramma kan uitlopen op een concreet maatschappelijk bestaan in
een baan en in huisvesting.

In de vierde plaats is er een open huis als eetcafe. Het open
huis is een laagdrempelig ontmoetingscentrum waar men vijf

Handwritten notes on the left margin, including a vertical line and several arrows pointing upwards.

Handwritten note: *Notwctn*

dagen per week rondom de maaltijd terecht kan. Er zijn mogelijkheden voor gesprek, ontmoeting en ontspanning. Het wordt geheel gerund door vrijwilligers. Per dag zijn er zo'n 25 a 30 bezoekers. Dit zijn niet alleen ex-gedetineerden, maar ook anderen die behoefte hebben aan contact.

In de vijfde plaats zijn er de Exodus kerkdiensten. Deze diensten worden vier keer per jaar in de Haagse Julianakerk gehouden.

Ze worden bezocht door bewoners, oud-bewoners, ex-gedetineerden, vrijwilligers, beroepskrachten, sympathisanten en bezoekers van het eetcafe. Per keer zijn er zo'n 200 a 250 kerkgangers. Voorgangers zijn RK en Prot pastores van het gevangenis-complex Scheveningen.

Exodus is ontstaan vanuit het particulier initiatief vanuit de kerken. Er wordt gewerkt aan integratie van dit werk in de gemeenschap van de kerken. Niet om de mensen van de doelgroep te bekeren, maar om de kerken te betrekken vanuit hun diakonale opdracht in het scheppen van perspectief.

Exodus integreert op deze wijze professionele begeleiding in maatschappelijke verbanden. Teveel professionaliteit in onze samenleving is losgeraakt van die samenleving zelf. Is daar niet meer in geworteld. Het ontbreekt daardoor aan een draagvlak. Exodus laat de meerwaarde zien van maatschappelijk geïntegreerde hulpverlening.

De resultaten van het Exodusprogramma zijn opmerkelijk. Vijfenzeventig procent van degenen die het programma van een jaar volgen, vallen niet meer terug in criminaliteit. Dat is het spiegelbeeld van het recidivepercentage.

3. Stichting Frans Tweedenands Rotterdam

Projecten: 24-uursopvang op Bergweg 306; Begeleid
Wonenproject: Watergeusstraat 25-31; Werkproject

Adres: Bergweg 306-a, 3032 BB Rotterdam 010-4660165

Sedert: 1982

Intakecriteria:

- 3 maanden gecontroleerd clean
- dubbele intake

Medewerkers:

Er zijn 5 beroepskrachten, de coördinator en de fulltime mentor zijn priester-religieus. Er zijn 32 vrijwilligers.

Organisatie en financiën:

Stichting. Exploitatie:

In de exploitatie wordt bijgedragen door: eigen bijdrage van de tijdelijke bewoners, RK-fondsen, Ministerie van Justitie voor art. 47-schorsing, -bijzondere voorwaarden, -TBS met aanwijzing.

Capaciteit:

Totaal 20 (10 in 24-uursopvang en 10 in begeleid wonen).

4. Stichting Moria Nijmegen

Projecten: Woonbegeleidingsproject; werkervaringsproject

Adres: Sophiaweg 6, 6523 NJ Nijmegen, 080-606953

Sedert: 15 oktober 1994

Intakecriteria: Kandidaten moeten:

- tussen 18 en 27 jaar zijn
- een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf hebben ondergaan en in vrijheid zijn gesteld (hun straf achter de rug hebben)
- niet gokverslaafd zijn
- aantoonbaar geen gebruiker van drugs
- bereid zijn tijdens het verblijf in Moria geen drugs en alcohol te gebruiken; dit wordt gecontroleerd door middel van regelmatig terugkerende urinecontroles
- bereid zijn onder begeleiding te werken aan een betere toekomst
- bereid zijn positief mee te werken aan een goede sfeer in huis
- bereid zijn om mee te werken aan de door de leiding